

VIJEĆE BISKUPSKIH KONFERENCIJA EUROPE

**Priopćenje za tisak s plenarnog zasjedanja
predsjednika Biskupskih konferencija
Europe u Sarajevu 3.-6. 10. 2002.**

Godišnji skup Vijeća Biskupskih konferencija Europe (CCEE) održan je u Sarajevu od 3. do 6. listopada, na poziv Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Sudionike susreta ugostilo je Vrhbosansko bogoslovne sjemenište u Sarajevu pod vodstvom nadbiskupa sarajevskog kardinala Vinka Puljića i predsjednika BK BiH biskupa Franje Komarice.

Radom zasjedanja predsjedali su biskup Amédée Grab iz Chura u Švicarskoj koji je ujedno i predsjednik CCEE te dva potpredsjednika, zagrebački nadbiskup Josip Bozanić i westminsterski nadbiskup kardinal Cormac Murphy O' Connor. Punopravni članovi plenarne sjednice CCEE su trideset četvorica predsjednika BK Europe. Zadaća je CCEE produbljivati i podržavati suradnju među Biskupskim konferencijama pojedinih zemalja, posebno na pastoralnom području.

Središnja tema ovog zasjedanja bila je: *Evangelizacija i prenošenje vjere u kontekstu suvremenog i pluralnog društva Europe*. Sabrani biskupi izrazili su uvjerenje da su muškarci i žene Europe danas u biti otvoreni za Radosnu vijest. Za uspješno pastoralno djelovanje važno je ozbiljno uzimati u obzir socijalne i kulturne promjene. Uz to istaknuto je kao izazov potreba da se pokaže važnost kršćanske vjere koju treba prenositi u svim socijalnim ambijentima.

Svaki kršteni i krizmani kršćanin pozvan je biti djelatnik evangelizacije. Ipak, "posebna zvanja" na *svećeništvo i posvećeni život* imaju nenadomjestivu ulogu, a njihov broj opada danas u nekim zemljama Europe. Svećenici, redovnici i redovnice bili su u prošlosti nositelji kulture i zato su i danas pozvanici na svećeništvo i redovništvo veoma važni za kršćansku animaciju dijaloga među kulturama u Europi. Stoga su prisutni predsjednici BK istaknuli potrebu da pastoral zvanja ude u središte života pojedinih biskupija i župa tako što će oni koji već jesu u duhovnom zvanju osobno svjedočiti i što će se osnovati odgovarajuće strukture.

Ekumenizam je bio druga važna tema ovog zasjedanja. Biskupi su iznova naglasili važnost dokumenta *Ekumenska povelja* koji su potpisali u travnju 2001. predsjednici CCEE i KEK (Konferencija europskih crkava - protestantskih, pravoslavnih i anglikanskih). To ostaje temeljni dokument za stvaranje kulture dijaloga i suradnje među Crkvama u Europi. Biskupi su iznova sebi posvijestili da pothvati koje *Povelja* predlaže trebaju biti prihvaćeni na svim razinama crkvenog života. Povrh toga, obavili su prvu razmjenu mišljenja i prijedloga u vezi s *trećom europskom ekumenskom skupštinom*, jer je prva održana u Baselu 1989. a druga u Grazu 1997. god. Ova velika manifestacija mogla bi se organizirati, ali ne prije godine 2006.

Biskupi su informirani o situaciji *Katoličke Crkve u Rusiji*, koja trpi zbog neobrazloženog izгона jednog biskupa i više svećenika, a dva izgon dogodila su se u rujnu ove godine. To veoma otežava pastoralno djelovanje u toj zemlji. Prisutni biskupi obećali su da će se moliti za Katoličku Crkvu u Rusiji. Nadalje, sudionici ovog plenarnog zasjedanja izrazili su solidarnost i zatražili bolju suradnju BK Europe s Katoličkom Crkvom u Rusiji, radi obrane prava na religijsku slobodu te radi ponovnog uspostavljanja ekumenskih odnosa povjerenja prema Pravoslavnoj crkvi.

Na području *medureligijskog dijaloga* naglašena je potreba dubljeg kršćanskog razmišljanja o posljedicama onoga što se dogodilo 11. rujna 2001. Istaknuta je potreba napretka u međusobnom poštovanju kršćana i muslimana, osobito u vezi sa situacijom kršćanskih manjina u muslimanskim zemljama. Raspravljalo se također o prisutnosti budizma u Europi koji među mnogim Europljanima budi zanimanje.

Ovo plenarno zasjedanje duboko je pretreslo pitanja vezana uz *proces ujedinjenja Europe*, osobito u vezi s raspravom o budućim pothvatima Europske unije vezanim uz rad na Konvenciji. Biskupi su izričito zahvalili Komisiji episkopata zemalja koje već jesu u EU (ComECE) na načinu kojim prati taj proces izravnim doprinosima. U tom kontekstu spomenut je doprinos tajništva ComECE koje je u svibnju 2002. objavilo dokument naslovljen: *Budućnost Europe - Politička odgovornost, vrijednosti i religija*. Isto tajništvo predložilo je zajedno s Komisijom za Crkvu i društvo pri KEK-u jedan pravni tekst s eventualnim člankom za Ustavnu raspravu u vezi s religijskom slobodom. Taj prilog ima tri elementa: religijska sloboda u institucionalnom smislu, strukturirani dijalog između Crkava i religijskih zajednica s EU i unošenje Deklaracije broj 11 iz Amsterdamskog ugovora u spomenutu raspravu.

Predsjednici BK Europe, podsjećajući na česte pozive svetog oca Ivana Pavla II., izražavaju brigu da vjerske i transcendentalne vrijednosti

ne budu zapostavljene u Ustavnoj raspravi Europe. Kršćanstvo je stoljećima bitno oblikovalo kulturnu i duhovnu baštinu ovog kontinenta i sadrži temelje za humano i socijalno bogatstvo. Ispuštanje izričitog spominjanja toga je ignoriranje identiteta i slabljenje budućnosti Europe - prema biskupima koji su se okupili u Sarajevu.

Biskupima je podnesena informacija o *situaciji u BiH te u jugoistočnoj Europi*. Izrazili su uvjerenje da su mir i pomirenje mogući samo ako su osigurana temeljna prava svakoga, uključivši i pravo na domovinu. Biskupi gosti dijele zabrinutost s Katoličkom Crkvom Bosne i Hercegovine za budućnost te zemlje. Izrazili su podršku napornom radu oko uspostave pravde i mira za sve stanovnike, etničke zajednice u cijeloj zemlji kako bi svima bila osigurana jednaka prava i svima jednako dijeljena pomoć. Trajan mir može zavladati samo ako su pravda i sloboda temelj društvenog i građanskog života.

Nezaustavljiva tragedija koja pogađa *Svetu Zemlju* zadaje neizmjerenu bol i potice nas da se žarko obratimo Bogu i odgovornim političarima. Prisutni predsjednici BK veoma su zabrinuti zbog *međunarodne situacije* na početku novog tisućljeća i posebno zbog strašne mogućnosti da izbije oružani konflikt s Irakom. Rat je uvijek bio i bit će nešto strašno, jer donosi patnju nevinim i slabim. Također donosi žalost u obitelji i među prijatelje, među narode i vojske.

Politički vođe u Europi i svijetu duboko su obvezatni štititi opće dobro protiv bilo kakve prijetnje miru. To trebaju činiti prema odredbama međunarodnog prava i moralnim normama te pomoću svih nenasilnih sredstava koja im stoje na raspolaganju.

Papa Ivan Pavao II. ponavljano uči da *nema mira bez pravde*. Tako su biskupi razmišljali o brojnim nepravdama koje bivaju počinjene na svijetu. Iako sve države traže dobro vlastitih građana, sebična i bezgranična briga za vlastiti interes nužno vodi u nepravdu, osiromašenje, nejednakost, podjarmljivanje i u rasnu napetost. Odstranjivanje svakog oblika nepravde smanjilo bi opasnost rata i terorizma, jer se terorizam ničim ne može opravdati. Biskupi su u Sarajevu iznova naglasili nauk *Katekizma Katoličke Crkve* da su "svi građani i sve vlade dužni raditi na tome kako bi rat bio izbjegnuto". Potrebno je hrabro vjerovati da jedno zlo ne može biti pobijedeno drugim zlom.

Sudionici ovog plenarnog zasjedanja saslušali su izvještaje o radu različitih komisija CCEE: o pastoralu zvanja, o katehizaciji, o zaštiti okoliša, o migracijama, o medijima te o islamu u Europi. Nadalje su podneseni izvještaji iz različitih zemalja o pitanjima etike, bioetike i pedofilije. Istaknuto je da posebno treba skrenuti pažnju na problem *eutanazije*

koji hitno traži zauzimanje političara. Sudionici zasjedanja zacrtali su programe rada za godine koje dolaze.

S obzirom na temu *čuvanja okoliša*, vijeće BK Europe prihvaća eticko načelo *održivosti* koje otvara putove za cjeloviti ljudski razvoj koji će biti nužni odraz sadašnje odgovornosti za okoliš. Načelo održivosti traži stabilnu ulogu u kršćanskoj socijalnoj etici, jer pruža novu dimenziju dijalogu između Crkve, politike i društva. Ono traži da pojedini kršćani skromno vode svoj život i ekonomske poslove, a tiče se i crkvene administracije te političke suodgovornosti za svjetsku reformu gospodarstva koja treba uslijediti.

Jednako je potrebna pojačana pažnja prema temama o odgovornosti za okoliš u životu Crkve. U vezi s time vijeće BK Europe predlaže da se uvede i proširuje za sada mlada tradicija o *svjetskom danu okoliša* koji bi bio povezan sa Svjetskim danom zahvale za žetvu ili bi se slavio na neki drugi dan između 1. rujna i blagdana sv. Franje Asiškog. Također *obrana nedjelje* traži da rad ne bude isključivo usmjeren na proizvodnju, jer tjedni dan odmora bitno pridonosi kulturi održivosti.

S pažnjom i poštovanjem sudionici su prihvatili izvještaj o programu za Susret katolika središnje Europe pod geslom "Krist, nada Europe". Taj program zasnovan je na inicijativu kardinala Christopha Schönborna i sastojat će se od simpozija i susreta na kojima će se raspravljati o evangelizaciji te o zajedničkoj odgovornosti Crkava i društva. Taj će se projekt odvijati u godinama 2003. i 2004. pod vodstvom BK osam zemalja: Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Austrija, Poljska, Slovačka, Slovenija, Češka i Madarska.

Jedna delegacija ovog skupa, pod vodstvom predsjednika CCEE Amédée Graba, OSB, pohodila ja u subotu 5. listopada 2002. Međureligijsko vijeće BiH kojemu ove godine predsjedja poglavar Islamske zajednice u BiH reisu-l-ulema dr. Mustafa Cerić.

Slijedeće zasjedanje CCEE bit će u Vilniusu, Litva, od 2. do 5. listopada 2003. na poziv tamošnjeg nadbiskupa kardinala Audrysa Backisa.

Plenarno zasjedanje završeno je u nedjelju 6. listopada 2002. svečanim euharistijskim slavljem u sarajevskoj katedrali uz sudjelovanje brojnih vjernika.

(S talijanskog izvornika preveo dr. Mato Zovkić)